

Disputationes Theologicae

Quatuor Tomis distinctæ: Quibus Univerſa Theologia Scholastica Clare,
Breviter & accuratè explicatur

De Deo, Et De Angelis

Martinon, Jean

Burdegalæ, 1644

Sect. 3. Refutantur qui volunt Angelos ante mundum fuiſſe creatos.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73898)

creatum fuit solum primo die, sed & ali-
quod aliud, ut etiam plura supra firma-
mentum, & coelos omnes sydereos secundo
die creatos, in quibus quarto die Sol & Lu-
na, aliaque astru fuerunt primò facta. Cu-
iusmodi esse dicunt Astrologi communiter
primū mobile: & quidem vox Hebræa *su-
mājn*, Genes. 1. est dualis numeri, ex quo
sumi potest coniectura, duos coelos tunc
fuisse creatos. Adducunt autem qui illud Isa.
14. v. 13. de Lucifero allegoricè dictum,
Ascendam in celum, & ero similis altissimo. Si
enim, inquit, iam in celo Empyreo fuis-
set, non desiderasset illuc ascendere, neque
in aliud superius, quod nullum est. Sed ille
locus nimis probat. Ibidem enim v. 14.
immediatè post subditur, *Ascendam super al-
titudinem nubium*. Unde similiter probaret
quis infra nubes creatum fuisse. Ac certum
est non omnia de Rege Babylonis ad lite-
ram ibi dicta, posse Lucifero exactè accom-
modari. Sat est illo loquendi modo eius
superbiam allegoricè exprimi.

Rupertus
Eugub.

August.

Rupertus quidem lib. 1. in Genes. cap.
11. & Eugubin. lib. 8. de perenni Philoso-
phia cap. 21. censent fuisse creatos in regio-
ne æris. Sed aliq̄ nixi fundamento. Quia
scilicet constare putant tenuibus corpori-
bus ex ære formari. Quidam verò aliq̄
apud August. lib. XI. de genesi ad literam
c. 17. existimant bonos in celo, malos autem
inferiùs in mundo productos fuisse. Sed mi-
nus probabiliter. Tam quia pota illa Ange-
lorum Responsum vno potius loco creati de-
buit: tum præcipuè quia non expediuit an-
te peccatum malos a bonis separari, & quasi
ad peccatum loco ipso destinari, vel ante
culpam puniri, vt docet & expendit idem
S. Augustin. cap. cit.

SECTIO III.

Refutantur qui volunt Angelos fuisse ante
mundum creatos.

Id.

Cassian.

P. Thom.

Lateran.

Contra id quoque quod supra diximus,
Angelos non ante mundum fuisse crea-
tos, senserunt multi ex Græcis Patribus, Ori-
genes, Basilius, Nazian. Chrysof. Damasc.
Imò et credimus Cassiano collatione 8. cap.
7. indubitatum apud fideles omnes id fuit.
Quod forte mouit S. Thomam, Cassiani le-
cturam assiduam, vt diceret q. 61. art. 3. Pa-
tres Græcos concorditer ita sensisse. Idem
que multos Recessuorum mouet, vt existi-
ment contrarium non esse de fide, nec defi-
nitur à Concilio Lateran. cap. 1. de Sum.
Trinit. sed tantum obiter & ex occasione di-
ctum.

Fundamentum Authorum citatorum præci-
cipua fuerunt. Primò, quod Tit. 1. r. 1. & 2.
dicitur vita æterna promissa ante tempora
secularia, Græcè *πρὸ χρόνων αἰώνων*, id est,
ante tempora æterna. At non potuit pro-

mitti, nisi essent creaturæ intelligentes, quibus
promitteretur. Non erant autem ho-
mines: ergo Angeli. Secundò, Ecclesiasti-
ci 1. v. 4. dicitur, *Prior omnium creata est sa-
pientia*. Non diuina, quia creata. non hu-
mana, quia sexto die producta. Ergo Angeli-
ca. Tertio, Iob 41. vers. 14. de Lucifero sub
nomine Behemot dicitur, quod ipse sit
principium viarum Domini. Ergo ante mundum
corpoream conditus fuit. Quartò, valde
conueniens fuit Angelos, vt natura, ita &
tempore productionis cætera præcessisse.
Addunt denique Gennadius & Cassianus, ne
Dei bonitas maneret otiosa, sed haberet in
quibus per multa ante sæculi liberalitatem
ostenderet.

Ad quæ primùm Respondeo fultul plures
de Patribus contrarium sensisse, vt Epipha-
nium, Theodoretum, Augustinum, Gregoriū
magnum, Bedam, Anselmum, Rupertum,
L. Thomam, & Latinos omnes qui post Au-
gustinum scriperunt. Secundò dico rem in
Concilio Lateran. satis definitam videri,
Quod Concilium Oecumenicum fuit omnium
celebrissimū, ex mille ducentis Patribus: &
in ipsa fidei professione, initio præmissa, mo-
re Conciliorum, ante damnationem errorum,
Abbas Ioachim, habet verba supra relata:
*Is ab initio temporis vtramque, scilicet nihilò condidit
ceaturam spiritalem & corpoream: Angelicam
& mundanam: deinde humanam &c.* Titulus
capitis est, *de Summa Trinitate & fide Catholi-
ca*. Initium verò, *Firmiter credimus & simpli-
citer confitemur*: nec aliud quicquam hæcetur
toto illo capite, quod non censetur esse de
fide, ab ipsis aduersarijs, præter hoc vnum
modò relatum de productione & spirituali-
tate Angelorum: de qua tamen eodem tenore
& modo Concilium loquitur, ac de san-
ctissima Trinitate, Baptismo, Eucharistia, &
alijs fidei dogmatibus.

Negari etiam non potest articulū, simul,
intelligendam esse de similitate temporis.
Nam licet aliqui sumi posset, sicut hebraei
iahad, in sensu collectiuo, non tempo-
rali, quasi diceret, Deus pariter, seu æquè,
condidit vtramque creaturam: vt sumitur in
quibusdam alijs Scripturæ locis, *simul inspi-
ciens & stultus peribunt*, id est, æquè peribunt,
eodem genere mortis corporeæ, licet non si-
mul tempore & eodem instanti, Psal. 48. v.
1. Et, *Qui vivit in æternum, creatus omnia simul*,
Græcè, *ὁμοῦ*, id est, communiter pariter,
vnum æquè ac aliud, Ecclesiastic. 18. v. 1
non posse tamen ita sumi in præsentia patet
ex verbis proximè sequentibus, *Ab initio
temporis &c.* Deinde *humanam* quæ duratio-
nem temporis aperte significant.

Addè quod verba illa Concilij, *simul ab ini-
tio temporis*, vel significant initium duratio-
nis creatæ, vt ego verum esse existimo: vel
initium durationis corporeæ & motus cele-
stis. Et quicquid dicatur ab Aduersarijs, fal-
sum erit, in eorum sententia, quod ait Con-
cilium, simul ab initio temporis conditam
fuisse vtramque creaturam, purè spiritalem,

& parte corpoream, deindeque humanam
mi. Nam ex corpore & spiritu. Nam si dicant
significari verbis illis initium durationis
create: falsum est quod initium illius duratio-
nis Deus creavit utramque naturam, si
Angelica prius creata fuit, & prius cepit
durare. Si autem intelligant verbis illis, ini-
tium durationis corporeæ & motus coele-
stis, falsum pariter est utramque naturam
fuisse creatam initio illius durationis, si An-
gelica fuit ante creata. Et quicquid dicatur,
impossibile est idem fuisse initium duratio-
nis utriusque, si vna prius extitit, priusque
cepit durare quam altera, ut volunt Ad-
uersarij: quemadmodum natura humana di-
citur ibidem, fuisse non simul ab initio tem-
poris, sed post condita.

Neque dicant Aduersarij, non omnem na-
turam corpoream fuisse primo instanti, vel
primo die conditam: sed plurimas quinque se-
quentibus diebus: ideoque particulam, *simul*,
non posse sumi à Concilio eo sensu & eo ri-
gore, quo volumus. Respondeo enim Con-
cilium non dicere totam naturam corpoream
fuisse simul conditam cum Angelica, ipso
temporis initio: sed loqui indefinite, & esse
intelligendum de natura corporea, tunc
condita quoad coelum, & quoad elementa
quædam ex quibus cætera omnia corpora &
corporea facta sunt ut habetur Genes. 1.

Conferunt Molina q. 61. art. 3. conten-
dēs id esse de fide, Cornelius à Lapide in Pê-
tateuchum, ad verbum primū Genes. in fine,
aies post Lateran, non tantum id esse proba-
bile, sed fide certū, Ferrar. 2. cōtra Genes.
cap. 83. in fine, & S. Thom. opusc. 23.
Cum autē scripsit articulum 3. q. 61. proba-
bilis est tunc ignorasse recētem adhuc defini-
tionem Lateran. quam postea licet notā
habuerit in eamq; opusculū supra citatum
ediderit, quod verū & germanum esse con-
tra Vasquem tūctur Caietanus, Bafies, Pere-
rius, Molina & alij: correctionem tamen il-
lius loci, & totius Summæ recognitionem ad
finē, quem mors præuenit, referuabat. Suffi-
ciens autem fundamentum sic definiēdi Con-
cilio esse potuit Scriptura locis ante citatis,
melius expensis à tempore D. Augustini, quam
olim ab antiquis illis philosophiæ Platonice
nitiūm adherentibus. Nec obest quod
Nazian. vnus è præcipuis sententiæ aduersæ
patronis in officio Romano, nono Maij, di-
citur id affectus iudicio doctorū hominum
sanctorūq; ut nihil in scriptis eius nisi, ex
veræ pietatis & religionis regula reperiatur,
nemo possit quicquam iure vocare in dubiū.
Neq; enim id de illo affirmatur per infalli-
bile iudiciū Ecclesiæ, sed referunt dumtaxat
quid de illo iudicauerint & dixerint viri docti
& sancti: quorum tamen iudicium non red-
dit certa & indubitata omnia illius scripta.
Alioqui non omnes Theologi, & Catholici
communiter, hanc eius sententiam impro-
barēt, quam sine errore aut temeritate de-
fendi posse, vix præter Vasquem vllus affir-
mat. Qui non satis coherenter ratiocinatur,

cum propter Verba Lateranensis superius ci-
tata dicit esse quasi definitum Angelos esse
incorporeos, neque sine temeritate contra-
riū affirmari posse: & tamen negat esse pari-
ter certū productos simul cum mundo fuisse,
cū tamen id non minus disertè affirmatur
in eadem definitione, eademque periodo.

Ad primum autem pro Græcorum opinio-
ne argumentum, Respondeo Pauli sensum ad
Titum 1. esse, quod Deus promiserit ab æ-
terno in decreto, id est, decreuerit promit-
tere, vel etiam re ipsa promiserit, ante tem-
pora æternā aut secularia, id est, multis ante
sæculis, Adæ, Abrahamo, & alijs, vitam æ-
ternam, per Christum diu post manifestata.

Ad secundum Respondeo sententiam ibi
esse de sapientia diuina, quæ dicitur creata
larē, id est, producta (licet non causata) ex
nullo subiecto realiter & educiue concu-
rente: ut exponunt Hilarius lib. de Synodis
num. 5. Athanas. serm. 3. contra Arianos.
Simili modo sumitur verbum, *creauit*. Pro-
uerb. 8. v. 22. vbi vulgata habet, *Possedit*: &
Ecclesiast. 24. v. 10.

Ad tertium dico Iob ad literam loqui de
Elephate, aut alio simili animali, quod dicitur
Principium viarum Dei, id est, ut exponit
Pineda ibidem, caput, & primū, vel præci-
puum dignitate, non inter omnia Dei opera
simpliciter, sed inter animalia bruta. Nec
obest quod multi Patres eodem loco per Be-
hemoth intelligunt Luciferum: quanquam
non omnia ibi dicta de Behemoth, possunt in-
li aptè accommodari. Nam Lucifer quoq; di-
ci potest principium viarum Domini digni-
tate, licet non prius duratione: iuxta proba-
bilem opinionem plurimorum Patrum, qui
Luciferum putant primum Angelorum
fuisse: Prius creatus extitit ordinis prælatione,
non temporis quantitate, ait Beda q. 9. ex varijs,
post Isidorum lib. 1. de Summo bono c. 12.
Quod autem ibidem additur de Leniatan v.
20. & toto cap. 41. intelligendum est ad li-
teram de Cete, vel ingenti alio animalis qua-
tico. Neque obest, quod dicitur, *Ipse est rex
super vniuersos filios superbie*: id est, phrasū
Hebræicam, super vniuersa animalia superba,
magna, robusta. Sensus enim est, quod ipse sit
superbissimū, id est, maximum & robustissi-
mū animalium. Vel ut vertunt Septuaginta,
Ipse est rex omnium quæ sunt in aquis.

Ad quartum Respondeo, sicut homo, quam-
uis nobilior rebus alijs corporeis, non debuit
prius illis creari: sic neq; Angelus ante mun-
dum corporeum, quāuis illo nobilior. Deoq;
fuit liberum vnum præ alio, & prius aliq;
creare, prout voluit, in his omnibus, in qui-
bus non erat dependētia essentialis vnus ab
alio. Ratio verò Genadij & Cassiani si va-
leret, probaret Angelos fuisse creatos ab æ-
terno: ne alioqui Deus infinito tempore à
parte ante creatus sit. Ac est de fide nihil
præter Deum ab æterno fuisse: adeoq; Deum
per æternitatem oriatum fuisse quoad nega-
tionem productionis ad extra: licet non quo-
ad productiones & actus internos.

25
Respondeo
tur coram
argumen-
tis ex
Script.

Hilar.
Athanas.

26

Bedæ
Isidor.

27

23

24
Molina

Ferrat.
D. Thom.